

B

24

EXERCITATIO
M E D I C A
TRIGESIMA QVINTA.

In almâ Argentoratensium Aca-
demiâ proposita:

PRÆSIDE
MELCHIORE SEBIZIO,
Doctore ac Professore Medico:
& Reipubl. Physico constituto:

Respondente
M. LAZARO ab HEYDEN,
Argentoratensi.

ARGENTORATI,
Typis exscribebat Joannes Andrea.

Anno M. DC. xxv.

V I R I S
ADMODUM REVEREND. MA-
gnific. Nobiliss. & clariss.

- Dn. JOANNI JACOBO GRASSERO, sacri Palatii Co-
miti, Equiti Aurato, Civi Romano, Poëta Laureato,
& ad D. Claram apud Basilienses pastori fidelissimo:
Mecœnati & Promotori suo nunquã non observando:
Dn. JOANNI KÜFFERO, Medicinæ Doctore celeberrimo,
& in inclyta Imperiali apud Argentinenfes Re-
publ. Practico felicissimo, Patrono suo piè colendo:
Dn. CHRISTOPHORO BEZÆ, civi & Lithotomo apud
cosdem peritissimo:
Dn. BERNHARDO WACHMANNO, Medicinæ Can-
didato jamdudùm meritissimo, Fautori suo singulari.

Non minùs &

Præstantissimis atq; Doctissimâ viris invenibus,

- Dn. GEORGIO BINERO, è Silesiis, Medicinæ Candida-
to dignissimo, amico suo benevolo; &
Dn. PETRO LEHN, Hirsfeldensi Hasso, Medicinæ itidem
apud floridissimam Basiliensium Universitatem Can-
didato, amico suo intimo:

*Dno. Mecœnatib. Patronis, Promotoribus, Fautoribus,
& Amicis meis ad agonem usq; suscipiendis.*

*•Exercitium hoc Medicum
Humilis & observans
dicat & inscribit*

M. Lazarus ab Heyden
Argentina.

PROBLEMA I.

SItne probandus usus, quem Aristoteles testibus tribuit? Quae Aristotelis sententia sit de testium usu, constat ex lib. 1. de gen. an. c. 4. & lib. 5. de gen. an. c. 7. Putat enim, testes non esse necessarios ad generationem, neq. facultatem habere ^{re equaliorum illud}: sed duntaxat factos melioris gratia, ut motum seminis faciant stabiliorem, & vasis in ortis appensi, illa contineant, amplioraq. & patentiora reddant, non secus atq. pondera telis textorum appendi solent. Quare is excelsus, vasa retrahi, implicari ac corrugari, vias eorum occludi, semen amplius effundi non posse, ac propterea castrata animalia sterilia esse. Quod autem ad generationem necessarij non sint, tribus rationibus probat. I. quia multa animalia, inter quae l. 1. gen. an. c. 3. 4. & 6. nec non l. 3. hist. an. c. 1. pisces & serpentes recenset, testibus carent: quae tamen coeunt prolificumq. semen emittunt. II. quia taurus quidam statim a castratione vascam inijt, eamq. impraenavit. III. quia testes nullam partem meatuum somplent: hoc est, ut Laurentius interpretatur, nullam cum vasis spermaticis societatem habent: vel, ut Sclanus exponit, leviter solum meatibus seminarijs foris applicantur: nullamq. cavitatem habent, in qua semen contineri queat. Verum Aristotelis sententiae acriter se Galenus l. 1. de sem. c. 15. opponit, non obstant, quod etiam Medici nonnulli, inter quos Herophilus numerat, idem senserint, testesq. nihil ad seminis generationem conferre, fuerint arbitrat. Libet in Studiosorum gratiam totam disputationem Galeni, quae valde proluxa est, paucis complecti. Mores autem, nolle se hoc uti argumento: Testibus refrigeratis, aut calc-

A 2 factis,

factis, aut collisis, aut induratis, aut alio aliquo vitio divexatis,
sterilia sunt animalia, etiamsi ponderum instar seminaria vasa
deorsum trahant, eorumq; retractionem impediant, & semini
transitum liberum atq; apertum praebeant. Ergo ad seminis ge-
nerationem specieiq; procreationem necessarij sunt. Rationem
hanc reddis: quia Peripatetici semper habent, quod respondeant:
nimirum sterilitatem induci, non propter vitia testiculorum,
sed quia una cum testiculis etiam vasa seminaria afficiuntur.
Itaq; non vitia testium, sed vasorum sterilitatis causam esse.
Alys proinde argumentis sibi utendum putat: & quidem tali-
bus, quae Aristotelis opinionem demoliantur. Primum desum-
tum est ex Anatome & genitalium organorum fabrica, quae adeo
est artificiosa, ut si quis eam consideraverit diligentius, eorum
demiretur sententiam, qui testes propterea solum datos credunt,
ut spermatis instrumenta deorsum trahant. Totam vero illam fa-
bricam Galenus ibidem depingit, quam brevitatis studio nunc
omittimus. Secundum petitum est ab ijs animalibus, quae testes
habent intra peritonaeum delitescentes: ut aves, Neq; enim dicere
licet, in his quoq; appensos esse testes seminarijs vasis, perinde ac
pondera: cum altiori loco siti esse videantur, quam sint ipsa vasa.
Tertiu[m] depromptu[m] ab effectis. Exectis quippe testibus, & ea quide[m]
ratione, ut vasa seminaria maneat integra atq; illaesa, (id quod in
masculis facilius & tutius: in feminis vero aegrius & periculo-
sius, ob situm eorum, fieri scribit:) insignis in universo corpore
accidit mutatio. Nam mas non solum virtute seminis genera-
trice: verum etiam omni virilitate masculoq; ingenio privatur.
Femina vero neq; in Venerem amplius incitatur: neq; virum coe-
undi causa appetit: sed omnem prorsus femineam naturam amittit.
Et ut haec eo clarius appareat, Galenus mutationu[m] & alterationu[m]
quarundam meminit in specie. Castrata siquid in animalia eva-
dunt pinguiora, frigidiora, debilitioraq; quia alio in siti caloris
principio spoliata. Adhuc semum ac mulieru[m] in modum pulsus
edunt parvos & languidos: venas habent tenues & angustas:
Sanguis eorum florido destitutus est colore: depite non solum e-
mem.

mentum: sed etiam corpus totum: caro eorum suavior est: in-
suavior contra integrorum: imò ipsa carniū qualitas simile
quid testium qualitati prae se fert grave ac virosū. Quam
mutationem ipse quoq; Aristoteles suo calculo confirmat. Ere-
nim l. 4. gen. an. c. 1. scribit, spadones à pristina formâ disce-
dere, parūmq; à fœminâ specie distare, Libro vero 9. hist. an. c.
ultimo, ingenue profitetur, animantium formam & mores non
tantum per aetates & tempora: verum etiam castratione mutari.
Nam spadones non fieri caluos: capis, qui galli sunt castrati, cri-
stam pallefcere, cucurire desinere, nec amplius Venerem repetere.
Si adhuc sint pulli, ne inchoari quidem ex dictis quicquam posse,
cum augentur: id quod etiam in humanâ specie fieri tradit.
Castratis enim in pueritiâ neq; congenitos pilos, quales l. 3. hist.
an. c. 11. esse dicit capitis, superciliarum & palpebrarum: neq;
postgenitos, ut pubis, alarum & menti, innasci: vocem minimè
mutari: sed suum acumen servare. Castratis in pubertate post-
genitos destuere, praterquam pubis. Pubem enim, quamvis mi-
nuatur, tamen manere. Congenitos autem pilos non destuere.
Neminem enim spadonem calvescere. Animalia, qua, dum cre-
scunt, castrantur, majora & elegantiora quàm incastrata evadere:
nil autem accedere ad magnitudinem hys posse, qua posteaquam
adoleverunt, & jam crescere desinunt, castrantur. Cervos, si cum
per aetatem nondum gerunt cornua, castrantur, cornua non edere.
Cornigeri verò si excidantur, non decidere cornua, & eandem ma-
gnitudinem servare. Cum ergò tam insignes & evidentes muta-
tiones in universo corpore ex castratione fiant, rationi consonum
est, ait Galenus, testes non ponderum instar vasis spermaticis ap-
pensos esse, ut ea retrahant: sed nobiliorem habere usum, atq; ad
Cor propè accedere: eo quòd multo calore totū corpus perfundant,
eig. robur haud exiguum conferant. Imò in hoc vel corde ipso
aliquid amplius habere: quòd praterquam quòd colorem & robur
animalibus praebeant, etiam in causâ sint, ut species perpetuetur.
Neg. dicere licet, has mutationes oboriri, quòd vasa seminaria
excindantur. Nam si etiam vasa hac integra illaſq; permane-

sumtrahatur. At consequens est absurdum. E. & Antecedens.
II. Esto: habeat sanè cor vim istam non ex propria natura: sed
externum aliquod requirat subsidium, ut robur alyis partibus
communicet, nimirum parte tendente, ut perinde ac chorda, aut
stamen, firmetur atq; stabilietur, sic tamen argumentari licebit.
Vbi natura partis alicujus tensionem & plurimis, & validissimis,
& perpetuis, qua nunquam deficiunt, quo usq; animal vivit, &
talibus, qua facile separari nequeunt, auxilijs prestare potest, ibi
non molitur hisce contraria. At tensionem cordis & plurimis,
& validissimis, & perpetuis, & separatu difficilibus prestare
poterat auxilijs. Ergò non utitur hisce contrarijs, nimirum re-
sticulis: qui numero tantum duo sunt: quig; exilibus & teneris
adherent vasis, & sine vita periculo facile separari possunt. Mi-
norem Galenus probat: quia natura tensionem istam cordis
prestare poterat per arteriam magnam. Hac enim ex sinistro cor-
dis thalamo egreditur, & secundum longitudinem spina dorsi
descendit, eiq; applicatur, firmiterq; vinculis membranosis an-
nectitur: non tantum in inferâ: sed etiam in superâ parte, quâ ad
jugulum ascendit. Imò etiâ secundum reliquas sitûs differentias:
antè scilicet, & retrò: ad dextram & ad sinistram: ut vinculis hisce
alligata, cohibita & intenta totum cor ad se violenter trahere
possit. Neg; tantum per arteriam istud moliri natura in promptu
erat: sed etiam per venas, nervos, atq; membranas: qua partes
non ita facile à corde, ut testes, separari valent. III. Quæ cor-
pora sunt parva & levia, ea non ita trahere & tendere possunt,
ut eorum vis ad distantiora loca pervenire possit. At testes sunt
talia corpora. Ergò vis eorum pervenire nequit usq; ad cor, quod
viscus est ab his valde distitum. IV. Quæ vasâ in medio revo-
lutiones habent plurimas, hoc est, gyros atq; anfractus, per illa
nullo modo ab unâ parte in alteram usq; nisi dirigantur, & recta
fiant, intentio fieri potest. Atqui vasa cordis ad testes tenden-
tia in medio tales habent anfractus: & quidem tantos, ut si diri-
gerentur, ad media usq; femora pertingerent. Ergò. V. Quæ
animalia non ponderum instar pensiles, sed omnino strictos
ad

ad ventrem testes habent, in ijs neq; testes presentes suum facere
possent officium, cum non traherent deorsum & tenderent: neq;
absentes corpus totum reddere debile & laxum. At inter qua-
drupeda sues adstrictos habent testes: & inter bipeda aves omnes
intra peritoneum ad spinam dorsi testes gerunt alligatos. Ergo in
ijs aut testes nunquam facerent suum officium: quod absurdum,
quia natura nullam particulam frustra condidit: aut execti cor-
pus minimè enervarent: quod itidem falsum: ut ex supra dictis
liquet. VI. Si testes cor tenderent, deorsumq; traherent: utiq;
magis hoc prestarent renes, lien, intestina, & alia omnia viscera
in imo ventre contenta: idq; propter triplicem rationem: I. quia
sunt majora, & consequenter graviora. II. quia cordi vicini-
ora, sine ullà medià revolutione, sive anfractu. III. quia omnia
venis & arterijs sunt pradita: ac propterea cordi conjuncta. At
hoc non faciunt, neq; hoc facere dicit Aristoteles. Ergo neq; te-
stes, qui sunt minores, leviores, à corde distantiores, & vasis an-
nexi in gyros & anfractus contortis. VII. Quae gyris & anfra-
ctibus sunt involuta, non intenduntur. Revolutioni enim
contraria est intentio: ideoq; locum in uno eodemq; subjecto habe-
re nequeunt. At vasa seminaria gyris sunt involuta. E non
intenduntur à testibus: & per consequens neq; eorum principium,
Cor. Aut igitur utilis est hac vasorum revolutio, & pondus te-
stium non modo inutile, sed etiam damnosum: aut si hoc utile est,
cor malè deorsum intendetur. VIII. Q deorsum intendi de-
bet, id per ejusmodi partem intendi debet, quae omnium optime,
facilime & validissime id facere potest. Atqui secundum Ari-
stotelis mentem cor deorsum intendi debet, ut ejus robur serve-
tur. Ergo intendi debet per ejusmodi partem, quae id ipsum omni-
um facere potest optime, facilime & validissime. Hoc autem
potest jecur: 1. quia mole est magnum, & proin grave: 2.
quia situ cordi proximum: 3. quia cordi per venam omnium
maximam, cavam appellatam, sine ullà revolutione & flexu con-
junctum. Non possunt verò testes, ob causas contrarias: quoniam
corpora sunt parva, levia, longe à corde distita, & vasis longis
flexuo-

flexuosiq. appensa. Ergo si cor non ex propria natura contentio-
nem eam haberet, sed extrinsecus alia, & prater naturam inten-
tione, indigeret, ab hepate certe, non a testibus, eam haberet. IX.
Si officium testium esset, instar ponderum, staminibus appenso-
rum, & vasa seminaria, & una cum illis Cor deorsum trahere: ut
vasa qui dem seruentur recta, liberiorémq. transitum semini pre-
beant: cor verò intendatur: ne vis ejus laxetur ac resolvatur: sa-
nè senes, & qui vel naturá, vel morbo debiles sunt, omnium essent
robustissimi: infirmissimi contra juvenes, & qui pro validis ha-
bentur. Ratio est: quoniam illis testiculi sunt laxi & penduli.
Itaq. fortius & vasa, & cor traherent deorsum: sicq. tonum cor-
dis magis custodirent. His verò curtispenduli: atq. adèd ad tra-
ctum non adèd efficaces. X. Aristotelis doctrina hac in parte
sibi minime consentit. Ergo est suspecta. Antecedens probat Ga-
lenus hoc argumento. Qui uno in loco statuit, firmitatis ac robo-
ris membrorum causam esse calorem insitum, aut spiritum innat-
tum, aut bonam temperaturam: in alio verò eam in intentione ex
annexis ponderibus sitam esse docet, is minime sibi consentit: quia
prior causa interna est & secundum naturam: posterior verò vio-
lenta & prater naturam. At Aristoteles hoc facit. Ergo. Quod
autem intentio, quæ sit à principio externo, sit violenta & p. n.
Galenus eodem monstrat exemplo, quo Aristoteles usus. Chordæ
enim rumpuntur, si diutiùs intentæ maneant. Vnde Cythari-
ste lyras & cytharas deponentes, cum non amplius ludere volunt,
chordas remittere solent. Nec sequitur, chordarum intentionem
utilè esse: Ergo hanc secundum naturam ipsis esse censendum. Non
enim rerum affectiones nostris metiri visibus convenit. Nam hoc
si fieret, etiam mactatis victimis mors secundum naturam foret:
quippe cum nobis utiles sint futura. Neq. tamen, etiamsi chor-
dæ maximè secundum naturam esset intentio, propter eam cordi
quoq. talis erit. Si namq. Inductio scientiam apodicticam pare-
re nequit, multo minus eam Exemplum pariet. Hactenus Gale-
nus. Cujus dissertationem, utpote rationibus munitam plurimis
& firmissimis, oculariq. inspectione comprobata, vehementer
B lauda-

laudamus, amplectimur & Auditoribus nostris etiam atq; etiam
commendamus: idq; eo magis, quoniam ipsemet Aristoteles, tan-
quam a veritate coactus, testib. l. 1. gen. anim. c. 12. longè aliū,
& quidem nobiliorem usum assignavit: nimirum *τὸν τῶν σπέρματων*
πρὸς τὴν generationem & concoctionem seminis. Præterea quia mu-
sculi testium, *ὑποσπέρματες*, suspensores dicti, usui testibus ab Aristotele
assignato planè repugnat. Vult enim Philosophus, testes pon-
derum instar seminaria vasa deorsum trahere. At natura hanc
tractionem studiosè præcavit: & cuiq; testiculo musculum oblon-
gum, gracilem, ab osis illij regione enatum, pèr q; productionem pe-
ritonæi delatum, attribuit, ut attolleretur sursum: nec proderè
suo vasis istis oneri esset: sic docente Galeno l. de dissect. muscul.
c. 27. & l. 14. us. part. c. ultimo.

II.

Quid ad argumenta Aristotelis in principio præcedentis
problematis proposita respondendum? Diximus, Aristotelè
l. 1. gen. an. c. 4. tribus usum fuisse argumentis, quibus probare
conatus, testes non simpliciter & absolutè ad generationem neces-
sarios esse: sed duntaxat ad generationem commodiorem. Ad pri-
mum autem respondemus, etiamsi testes non sint simpliciter ne-
cessarij omni animalium speciei ad generationem: esse tamen sim-
pliciter necessarios speciei humanæ, & quibusdam alijs, quæ per-
fecta & viviparæ. Deinde licet in piscibus & serpentibus deside-
rentur tales, quales in hominibus cernuntur: non deesse tamen *τὸ*
ἀνάλογον, quod testibus proportionè respondeat. Vt enim animalia
coèundi modo & materiâ generationis inter se differunt: sic quoq;
genitalibus organis non planè conveniunt: teste Aristotele l. 1.
gen. an. c. 3. Scribit idem libro eodem c. 6. pisces & serpentes
etiam pene, si ve membro genitali, carere: non quia melius sit care-
re: sed tantum quia necessarium: quemadmodum prolixius ibidè
ostendit. Inde vero minime sequitur, nulli prorsus animalium spe-
ciei necessarium esse penem. Imò ne ipsa quidem animalia, quæ tes-
tes habent, pari ratione eos habere l. 1. gen. an. c. 3. docet. Quædam
enim illos habent lumbis annexos: ut aves & quæ drupeda *ὑποσπέρματες*.

NON

Nonnulla ultimâ alwo conditos: ut delphini. Alia foris eos gestant:
sed aut pensiles: ut homines: aut annexos ad sedem seficles: ut sues.
Adsecundum. Vix videtur veritati consonum, taurum statim à
castratione, que maximum genitalibus partibus, ob exquisitum
earum sensum, dolorem parit, vaccâ inyssc. Acerbus siquidem ge-
nitalium dolor potentissimum & presentissimum est aduersus li-
bidinis astum remedium. Sed fidem adhibeamus historia, & cre-
damus, taurum mox à castrationis actu coisse: sequetur né, testes
ad generationem nil conferre? Minimè gentium. Nam semen,
quod in actu venereo emittitur, non immediate fluit à testibus: sed
à vesiculis seminarijs, & corporibus glandulosis, quæ ad vesicæ cer-
vicem, juxta sphincterem, sunt posita. Hac enim promptuaria
sunt seminis, in quibus illud usq; ad tempus excretionis aservatur.
Verùm inanita semine amplius, ex cæcis testibus, impleri nequeunt.
Proinde etsi castratus taurus propter semen, quod jam ante castra-
tionem in corporibus glandulosis collectum erat, vaccam inierit:
eam tamen ulterius intire & implere non potuit: quoniam nullum
amplius sperma produxit. Hoc enim, ut aliàs etiam dictum, in va-
sis spermaticis preparatur: in corpore varicoso elaboratur: in testi-
bus perficitur: à vasis ejaculatorijs deferretur: in vesiculis & corpo-
ribus glandulosis, quæ πρῶτα ἀνεροειδῆς appellantur, usq; ad tem-
pus emissionis aservatur. Ad tertium. Negamus testes nullâ cum
vasis seminalibus societatem habere. Αὐτοῦ γὰρ n. monstrat, & Ga-
lenus l. i. de sem. c. 15. docit, ex Epididymide, seu corpore varico-
so, multas fistulas ad testem permeare. Et quomodo quæso instar
ponderum essent vasis seminarijs, ut Aristoteles quidem volebat,
appensi, si nullum is cum hisce commercium esset? Quod dicitur,
nullam is inesse cavitatem, regerimus, manifestam quidem, sen-
sibilem, & evidentem nullam inesse: inesse tamen poros & me-
atus plurimos: quoniam substantia testium rara, laxa, fungosa &
spongiosa: idq; eum in finem, ut semen diutius in ejusmodi angu-
stia detineatur, & perfectionem suam ac characterem fecundita-
tis consequatur. Semen verò in testibus contineri vel ipse confite-
tur Aristoteles l. i. gen. an. c. 4. cum inquit, avium & quadrupe-

nam oviparorū testes excrementū genitale recipiunt. Aves namq;
tempore coitus testes multo grandiores habent, quæ certo tempore
coeunt. At ubi id tempus præterit, adeo habent exiguos, ut ferè
incertum sit, an habeant, necne?

I I I.

Quid sentiendum de illorum opinione, qui afferunt, te-
stes pro defæcatione solū seminis conditos esse? Arbitran-
tur non nulli, testes eum in sinē factos, ut serositate seminis exugāt,
cōtineantq;: hac moti ratione, quoniam inter glandulas recensentur.
Hæc autem glandularum juxta Hippocr. l. de glandul. sit uti-
litas, ut τὴν πλεονεξίαν τῆ ἄλλης σωματικῆς, & redundantiam reliqui corpo-
ris, auferant. Nos eos graviter hallucinari primū inde con-
vincimus, quia testes inter partes principes, non quidem ratione
conservationis individui: at tamē ratione propagationis speciei,
à Galeno, & alyis præstantissimis Medicina scriptoribus, numerā-
tur. At parvis principis munus nō est, excrementa humorū ad se ira-
here, & materias defecare. Deinde, quia semen ipsum, non nuda
serositas seminis in testib; observatur. Tertio, quia mirabiles mu-
tationes, quæ ex ceteris testibus in corpore fiunt, satis superq; demon-
strant, nobiliore longè usum testibus assignatū esse, quàm excremēti
seminis serosi expurgationē. Quarto, tantā seri copiam, in semine
nō admittimus, ut illius causā duob; corporibus opus sit pro defæca-
tione. Quinto, quia alba testium substantia non obscure indicat,
eos seminis effectores & authores esse. Rationem adversariorū
quod attinet, testes non glandulas simpliciter: sed glandulosa cor-
pora esse dicimus. Inter glandulas enim & glandulosa corpora
Galenus l. 14. meth. med. c. 11. distingit. Illa usum tantū ha-
bent: quatenus vasa fulciunt atq; stabiliunt, ne per longas capaci-
tates delata, suisq; solis membranis munita, in violentis motibus,
tanquam rami à truncis divellantur: humores superfluos absor-
bent ebibūq; spongiarum modo: deniq; partes quasdam irrigant:
ne facile siccentur, aut ad motum reddantur inepta. Hæc actiōne
prædita sunt, quia ἡυπερπλοῦς ἐστὶν ἡ ποσὶς ἢ ἡ ἰσχύς, & prope crea majoris ponderis a: q;
momenti, quàm glandule. I V.

Quo loco habenda illorū opinio, qui volunt, testes in-
stat

At pulvinariū & molliorū substerniculorū tantū vasa ful-
cisci: Eo quo opinio precedens, hoc est, nullo. Scimus equidē, ubi va-
sorū sunt divisiones, siue divortia, divaricationes & diremptus,
ibi appostas esse glandulas, ut hīs, tanquam pulvinariibus & mol-
lioribus stratis, vasa fulciantur stabilianturq;. Verū longe aliū
testimium usum esse, ex precedentibus liquet: & ratio ipsa, que ex
Anatome petita, suadet. Nam glandula divisioni vasorum concessa
vasa undiq; fulciūt atq; sustinent: quemadmodum apparet in pa-
rotidibus, thymo, pancreate, bubonibus & glandulis axillaribus.
At testes spermaticis vasis tantū appenduntur.

V.

Rectēne dici possit, semen à toto decedere? Ex preceden-
tibus liquet, agentē defendisse veteres nature speculatores: sed di-
spari ratione. Hippocratem enim & Aristotelem voluisse, semē,
tanquam ultimi alimenti, quod jam partium naturā & conditio-
nem sapit, excrementū, demitti à toto. Veteres autem alios, in quos
Aristoteles l. 1. gen. an. c. 18. invehitur, illud tanquam colliqua-
mentum à singulis prodire membris docuisse: ratos, substantias
singularum partium in congressu conjugali per motum & agita-
tionem totius corporis aliquo modo colliquari, hancq; colliquatio-
nem seminis materiā ministrare. Statuisse ergo antiquitatem,
semen vel ex superfluitate alimenti singularum corporis partiū:
vel ex colliquatā earū substantiā manare. Verū cum neutri sen-
tentie subscribamus, haud immeritō quaritur, an non aliā ali-
quā ratione dici citra absurditatem possit, semen à toto demitti?
Ad hanc questionē respondet Andreas Laurētius l. 8. anatom.
quæst. 4. duplicē seminis esse materiam: sanguinem & spiritum.
Ratione sanguinis semē non posse dici ab omnibus corporis parti-
bus decedere: quia is è venis tantū sit decedens: nullo modo à solidis
partibus alteratus. Ratione v. spirituum posse: quoniam sunt aërei,
tenuissimi, pernitate veloces, oberrantes per corpus totum;
ideōq; ab omni corpore ad testes influūt, & quia singularū partium
ideam præ se ferunt, vinq; earum formatricem deserunt, faciunt,
ut, licet sanguis non manet à toto: omnes tamen partes formati
queant.

queant. Alij idem dicunt: sed alijs verbis. Ajunt enim, decidi semen à toto, non substantialiter & materialiter: sed virtualiter: seu non κατὰ ὄλκην, sed κατὰ δύναμιν: quatenus scilicet spiritus vitalis ex omnibus membris accurrat, & cum semine miscetur. Distinguunt ergo inter materiam & efficientem: hancq; à toto derivari volunt: illam non item. Atq; huic sententiæ Fernellius etiã favere videtur. Scribit enim l. 7. φασιν ἰατρῶν. c. 4. in semine cōprehensa teneri duo: materiam & facultatem. Illam, quæ patiendi vim habet, non ab omnibus corporis partibus: à quibusdam tamen necessario secerni. Hanc vero, quæ prorsus est efficiens, ab unaquaq; vel minimã demigrare: quod nonnulli hac verborum interpretatione explicant: semen non mole: sed viribus à toto desinere. Nostra sententia est: distinguendum esse inter semen absolutum, perfectum, & sæcunditatis caractere insignitũ, & inter seminis materiam. Illud immediatè procedit à vasis, sive organo spermaticis, preparantibus, elaborantibus, perficientibus, ejaculantibus, & aservantibus: non à toto. Hæc duplex est: propinqua & remota: & utraq; partim sanguinea, partim spiritiosa. Propinqua fluit à trunco venæ cavæ & arteriæ magnæ. Remota tam spiritiosa, quàm sanguinea, à toto provenit; non quidem à toto distributive, hoc est, à singulis illius partibus: sed collectivè, quatenus originem suam agnoscit in corde, hepate & cerebro, à quibus membris totum corpus gubernatur: quæq; materiam pro vitâ, sensu & nutritione toti subministrant. Dicere quoq; licet, remotam seminis materiã utraq;, sanguineã & spiritiosam, eâ ratione à toto proficisci, quoniam à corde, hepate & cerebro, uti ostensum, prodit. Tria namq; hæc principia sunt in toto, & singulis ejus partibus: cor quidem per arterias: hepar per venas: cerebrũ per nervos. Quod ergo ab eo fluit, quod in toto est, id ipsum quoq; à toto fluere rectè statuitur.

V I.

An soli testes semen producant: an verò ad illius generationem etiam vasa spermatica aliquid conferant? Galenus in consiciendo semine testibus plurimum tribuit: ut liquet ex precedentibus. Verum adversus eos, qui solos testes semen producere

ecere existimauerunt, ex professo l. i. de sem. c. 14. disputat. Docer enim, testes quidem effectores seminis esse: sed ita, ut ad illius productionem etiam vasa spermatica concurrant. Probat hoc primum autoritate Aristotelis: quem libro eodem c. 13. statuisse dicit, munus generandi seminis ventis atque arteriis spermaticis, de quibus l. 3. hist. an. c. 2. & 4. agit, a natura demandatum esse. Deinde cap. 14. ad 4. Nam si semen testium tantum opus est, utique in vasis spermaticis nihil reperiretur. Quomodo enim in ventriculo & intestinis sanguinem non videmus, propterea quod nihil ad animam faciunt: sic nequaquam in vasis hisce semen observaretur, si nihil ad ejus generationem conferrent. Addit insuper rationem ex Anatome petitam. Cernimus spermatica vasa non recto tramite ad testes ferri: sed gyris & anfractibus intorta. At quis quaso istarum circumvolutionum usus? Nullus certe alius, quam ut materia seminis diutius in ipsis permaneat, meliusque & exquisitius concoquatur. Nam si tunica horum vasorum mortua essent, & ad alterandam seminis materiam impotentes, recte sane, sine revolutione, ad testiculos abirent: quoniam hac ratione & melius & facilius ad illos possent exporrigi. Si vero concedatur, vasa quidem hac natura sua dictam alterandi seminis facultatem habere: eam autem non exercere: perinde est, inquit Galenus, ac si quis dicat, ignem frigidum esse: & tamen non refrigerando, sed calefaciendo alterare: quod absurdum. Alteratio enim & secundum qualitatem mutatio nil est aliud, quam rei patientis ad agentem assimilatio. Nos & testes, & vasa spermatica semen efficere arbitramur: sed testes $\pi\alpha\tau\alpha\varsigma$: vasa autem $\delta\omega\lambda\epsilon\gamma\alpha\varsigma$, & $\kappa\alpha\lambda\iota$ $\epsilon\pi\iota\sigma\pi\acute{o}\delta\iota\upsilon$, quam testibus acceptam ferunt. Quod placitum a mente Galeni haud alienum videtur. Nam licet vasis spermaticis vim $\sigma\pi\epsilon\upsilon\mu\alpha\tau\iota\sigma\tau\iota$ $\pi\alpha\tau\alpha\iota\delta\iota\upsilon$ tribuat: longe tamen infirmiores ipsis concedit, quam testibus. Aut exim l. 1. de sem. c. 16. Venas & arterias spermaticas paucum semen multo temporis spatio consistere: testes autem paucum tempore multum, & exquisitius quidem elaboratum proferre: ut qui sincerissimam seminis qualitatem habeat. Propterea Herophilum ibidem refutat, qui vasis majorem, quam testiculis generandi seminis virtutem tribuit.

Sine

V I I.

Sintné testes principalibus corporis mēbris an numerādi?
 Notarium est, principes partes vel ad individui cōservationem: vel ad speciei
 propagationem pertinere. Illas esse, quæ I. simpliciter & absolute ad vitam
 sint necessariae. II. vel facultatem: vel saltem materiam; vel utramq; toti
 largiantur. III. canales habeant à se ortos, per quos aut facultatem, aut mate-
 riam, aut utramq; in totum corpus diffundant. I V. r. gum & principum in-
 star in certo aliquo ventre, tanquam in regiā, resideant: quem admodum
 Exerc. 23. probl. 5. Ex l. 6. placit. Hipp. & Plat. c. 10. l. 14. ut part.
 c. 1. com. 3. in l. Hipp. περὶ τροφῆς & μυσθ. c. 9. ostensum. Has, quæ
 circa materiam generationis nostræ sint occupatae. Testes ergo cum Galeno
 l. 2. de cur. rat. ad Glaucon. c. 2. & in μυσθ. l. 9. inter principes partes
 collocamus: non eas quidem, quæ ad cōservationem individui referuntur:
 sed quæ ad speciei perpetuationem spectant: idq; propterea, quoniam, uti in
 precedentibus probatum, semen principaliter efficiunt, sine quo continuatio
 speciei fieri non potest.

V I I I.

Cur testibus arte refrigeratis totū corpus refrigeretur &
 Cardiacis remediis illis apposis robur toti corpori addatur?
 In more positum habent quidam practici, ut pro extinguendo corporis incen-
 dio, quale in febribus ardentibus se offert, refrigerantia epithemata, tum par-
 tibus alijs, v. g. hepatis, cordi, carpi manuum & plantis pedum admoveant:
 tum verò etiam testiculis illa applicent. Et Archangelus Piccolhomi-
 nus l. 3. anatom. lect. 4. scribit, topica cardiaca in summo vitalis fa-
 cultatis, aliarumq; virium languore, utiliter testibus apponi. Queritur ergo de
 causā. Respondemus prioris quæstionis causam esse, quia Galenus l. 1. de sem.
 c. 15. alteram quasi insiti caloris sedem in testibus ponit. Itaq; principio re-
 frigerato, nil mirum, si alia quoq; membra refrigerentur. Huc accedit & alte-
 rera causa: quoniam per applicationem frigidorum topicorum seminis fer-
 vor, qui totum corpus calefacit, restinguitur. Item & tertia: quia testes mi-
 rabilem cum corde & hepate per arterias & venas spermaticas & uterinas
 habent: adeo ut refrigeratis, etiam cor & hepar per partium continuationē,
 & refrigerationem sanguinis & spiritus vitalis, non nihil refrigerare valeāt.
 Atq; hac etiam secundi quæstionis causa est. Nam quamquam alia quoq;
 partes cum corde consentiant: sitq; ut Hippocrates in libello περὶ
 τροφῆς loquitur, οὐπόποια μία, οὐπόποια μία, καὶ οὐπόποια μία: differentia
 tamen in eo est, quod quaedam partes magis: quaedam minus cum corde con-
 spirent,

F I N I S.

01 A 6570

ULB Halle
002 937 867

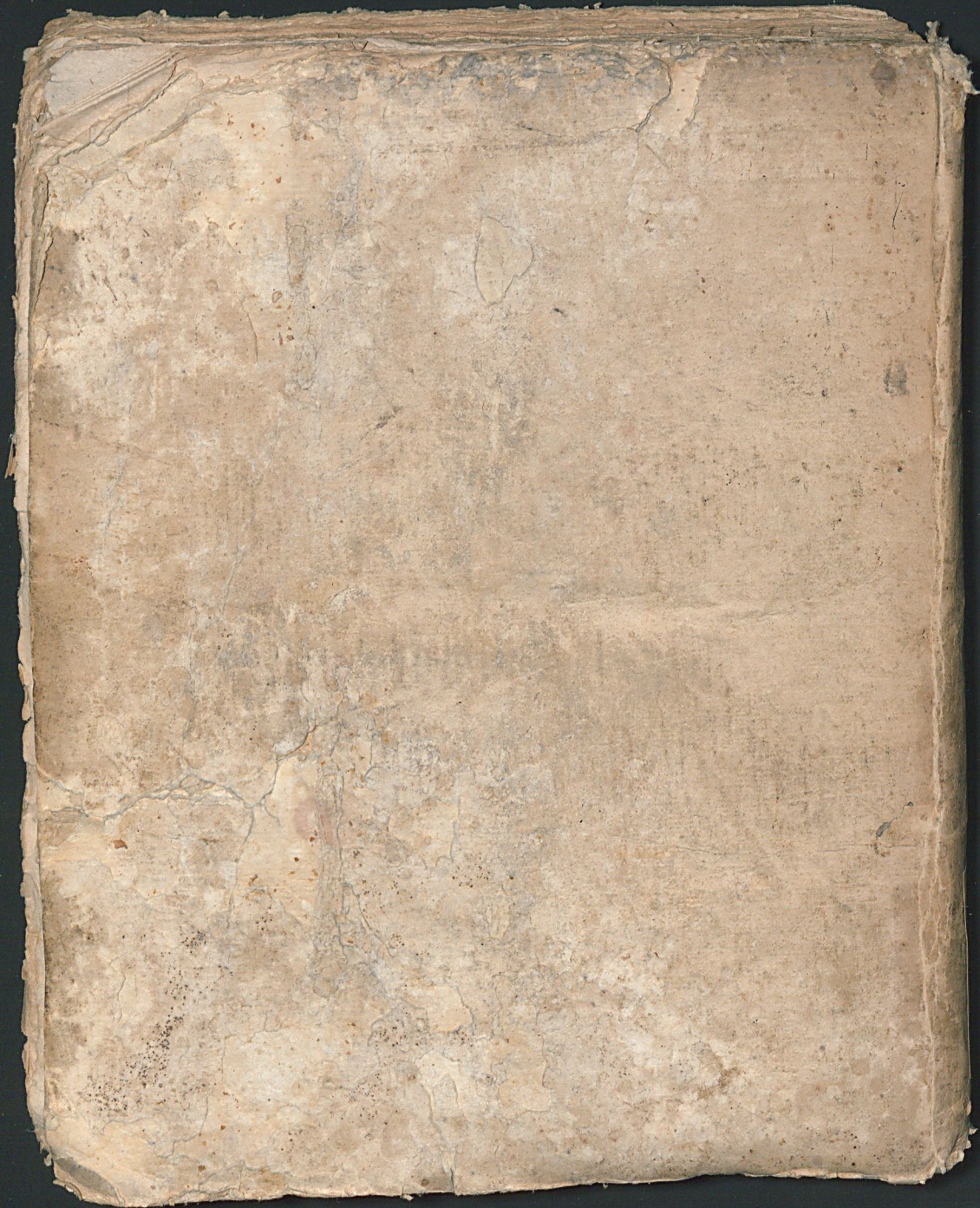
3

12

017

24

TIO
C A
INTA.
Gum Aca-
a:
BIZIO,
Medico:
stituto:
EYDEN,
ATI,
nes Andrea.
v.

